

Beata Czerwiakowska

Repetytorium

NIEMIECKI

Wzory wypracowań

Konsultacja językowa:
Reinhold Utri

Projekt okładki serii: **Marcin Rojek, 2-arts.com**

Projekt makiety i opracowanie graficzne: **Studio 27, studio27@qdnnet.pl**

Zdjęcie na okładce: **Stockxpert**

Redakcja i korekta: **Paweł Pokora**

ISBN-10: 83-60287-14-7

ISBN-13: 978-83-60287-14-9

LINGO
języki nieobce

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp. j., Warszawa 2007

www.WydawnictwoLingo.pl

Skład i łamanie: **Studio 27**

Druk i oprawa: **Opolgraf**

Spis treści

Wstęp	7
-------------	---

1. Rozprawki

1.1	Was verstehst du unter dem Begriff Freundschaft?	
	Co rozumiesz pod pojęciem przyjaźni?	8
1.2	Wo möchtest du lieber wohnen, in der Stadt oder auf dem Lande?	
	Gdzie wolałbyś mieszkać – w mieście czy na wsi?	10
1.3	Gesunde Ernährung. Essen oder nicht essen?	
	Zdrowe odżywianie. Jeść czy nie jeść?	12
1.4	Symbole, Reize und Signale	
	Symbole, bodźce i sygnały	14
1.5	Ist Malerei ein Buch mit sieben Siegeln?	
	Czy malarstwo jest zagadką?	16
1.6	Welche Bedeutung hat die Liebe für das menschliche Leben?	
	Jakie znaczenie ma miłość w życiu człowieka?	18
1.7	Muss das Älterwerden ein traumatisches Erlebnis sein?	
	Czy starzenie się musi być traumatycznym przeżyciem?	20
1.8	Wie sind die Deutschen?	
	Jacy są Niemcy?	22
1.9	Geld allein macht nicht glücklich. Was ist Glück?	
	Same pieniądze szczęścia nie dają. Czym jest szczęście?	24
1.10	Der Unterricht an polnischen Schulen beginnt zu früh	
	Lekcje w polskich szkołach zaczynają się za wcześnie	26
1.11	„Die Zeit ist viel zu wertvoll, als dass man sie vor dem Fernseher verbringen sollte”	
	„Czas jest zbyt cenny, aby go spędzać przed telewizorem”	28
1.12	Körperkult. Es stärkt das Ego. Blanke Haut ist out	
	Kult ciała. To umacnia ego. Naga skóra jest passe	30
1.13	Durch die Sinne in die Seele. Die Kraft der Schönheit	
	Poprzez zmysły do duszy. Siła piękna	32
1.14	Sind Wohngemeinschaften gut für Studenten?	
	Czy wspólnoty mieszkaniowe są dobre dla studentów?	34
1.15	Unsere Heimat	
	Nasza ojczyzna	36
1.16	Sind wir tolerant?	
	Czy jesteśmy tolerancyjni?	38
1.17	„Liebe ist wie ein Roulette – es gibt keine Glücksgarantie”	
	„Miłość jest jak ruletka, nie ma gwarancji szczęścia”	40

2. Recenzje

2.1	„Casablanca” – Kultfilm in der Filmgeschichte „Casablanca” – kultowy film w historii kina.....	42
2.2	Die Verfilmung des Romans „Das Parfum” von Patrick Süskind Ekranizacja powieści „Pachnidło” Patricka Süskinda	44
2.3	„Casino Royale” „Casino Royale”	46
2.4	„1984” George Orwell „1984” George Orwell	48
2.5	„Die unerträgliche Leichtigkeit des Seins” von Milan Kundera „Nieznośna lekkość bytu” Milana Kundery	50
2.6	„Stolz und Vorurteil” von Jane Austen „Duma i uprzedzenie” Jane Austen	52
2.7	„Unter Feinden” „Infiltracja”	54

3. Opisy

3.1	Pieter Bruegel „Bauernhochzeit” Pieter Bruegel „Chłopskie wesele”	56
3.2	Sydney, die Stadt, die gute Laune macht Sydney, miasto, które wprawia w dobry nastrój	58
3.3	Wie sieht eine moderne Frau aus? Jak wygląda nowoczesna kobieta?	60
3.4	Liebeserklärung an den ältesten und aktuellsten Trend-Sport Pochwała najstarszego i wciąż uprawianego sportu	62
3.5	Heidelberg- eine romantische Stadt Heidelberg – romantyczne miasto	64
3.6	Tageszeitungen in Deutschland Gazety codzienne w Niemczech	66
3.7	Schön, klug und reich, trotzdem Single Piękna, mądra i bogata, mimo to singiel	68
3.8	Mein Chef ist einzigartig Mój szef jest jedyny w swoim rodzaju	70
3.9	Meine Strasse Moja ulica	72
3.10	Yoga macht glücklich Joga uszczęśliwia	74
3.11	Ein Zimmer Pokój	76
3.12	Tina Turner Tina Turner	78
3.13	Die Beschreibung „Mona Lisa” Opis „Mona Lisy”	80

4. Opowiadania

4.1	Weihnachten bei mir zu Hause Święta Bożego Narodzenia u mnie w domu	82
4.2	Traumtänzerin Tancerka marzeń	84
4.3	Meine Schwägerin Moja szwagierka	86
4.4	Kuchen Ciastka	88
4.5	Der erste Auftritt Pierwszy występ	90
4.6	Der Sommer... und du Lato... i ty	92
4.7	Die Geschichte eines Mordes Historia pewnego morderstwa	94
4.8	Eine Reise nach Ägypten Podróż do Egiptu	96
4.9	Meine kleine Schwester Moja mała siostra	98
4.10	Petras erster Schultag Petry pierwszy dzień w szkole	100
4.11	Glück im Unglück Szczęście w nieszczęściu	102
4.12	„Ein Hund“ „Pies”	104
4.13	„Autofahren ohne Schuhe“ Jazda samochodem bez butów	106
4.14	„Ein Erlebnis in meiner frühen Schulzeit“ „Zdarzenie z moich wczesnych lat szkolnych”	108

Wzory wypracowań – superpomoc

Przygotowujesz się do matury lub egzaminu językowego? Czeką Cię trudna klasówka, masz do zrobienia pracę domową i nie wiesz jak i o czym pisać? Ta książka jest właśnie dla Ciebie! Dzięki niej nauczysz się prawidłowo posługiwać wszystkimi formami pisemnych wypowiedzi wymaganych na Nowej Maturze i innych egzaminach. Pomoże Ci zrozumieć, jak pisać po niemiecku i formułować w tym języku własne myśli. Może też służyć jako zbiór pomysłów, gdy akurat nic nie przychodzi Ci do głowy. Pamiętaj, że najważniejsze to umiejętność konstruowania wypowiedzi zgodnie z wybraną formą wypracowania: rozprawki, recenzji, opisu lub opowiadania – skorzystaj z „Wzorów wypracowań” Lingo, a przekonasz się, że to proste.

Książka została przygotowana zgodnie z wymogami Nowej Matury. Obejmuje wszystkie obowiązujące na niej obszary tematyczne. Jednocześnie prezentowane w niej prace pisemne mogą stanowić wzór przydatny do nauki posługiwania się językiem niemieckim w piśmie na innych egzaminach i sprawdzianach. Należy do chętnie kupowanej przez uczniów, studentów, osoby przygotowujące się do egzaminów serii Repetytoriów Lingo. Zespół złożony z filologów, nauczycieli-praktyków i native speakerów dba, aby wszystkie książki z serii były przydatne i dostarczały wiarygodnej wiedzy.

„Wzory wypracowań” to ponad 50 przykładowych niemieckich prac pisemnych. Podzielone zostały na cztery działy: rozprawki, recenzje, opisy i opowiadania. Wszystkie wypracowania poprzedzone są poleceniem w języku polskim. Każdemu tekstowi niemieckiemu towarzyszy słowniczek kluczowych słówek i zwrotów. Warto starać się je sobie przyswoić, bo zostały starannie dobrane i mogą się przydać przy różnych okazjach. Wszystkie wypracowania są przetłumaczone na polski. Wszystkie też zostały opatrzone komentarze językowym zawierającym praktyczne porady lub wskazówki dotyczące charakterystyczny zwrotów i konstrukcji językowych dla danego typu wypowiedzi pisemnej. Wierzmy, że wszystkie te elementy sprawią, iż pisanie po niemiecku stanie się czystą przyjemnością – nawet na maturze lub klasówce.

Z życzeniami powodzenia

Zespół autorów i redaktorów Lingo

1.1 Rozprawka

■ Napisz, jaką rolę odgrywa przyjaźń w dzisiejszych czasach.

Was verstehst du unter dem Begriff Freundschaft?

Was bedeutet Freundschaft? Wie wichtig ist sie in der heutigen Zeit? Freundschaft bedeutet für jemanden zu sorgen, ihn zu kennen, sich an ihm zu erfreuen, immer für ihn da zu sein. Das ist eine Tätigkeit, die einen glücklich macht. Bei einer Freundschaft muss man geduldig, zuverlässig und tolerant sein. Vertrauen ist auch sehr wichtig. Freunde sollten sich miteinander wohl fühlen und sich gegenseitig helfen, wo sie nur können.

Heutzutage sind die zwischenmenschlichen Beziehungen mehr oder weniger unpersönlich, die Leute leben mehr neben-, als miteinander. Man kann nicht sagen, dass Freundschaft das oberste Ziel im Leben ist.

*Obwohl unser Leben ein sehr schnelles Tempo hat und Zeitknappheit uns nicht fremd ist, können sich die meisten von uns ein Leben ohne Freundschaft kaum vorstellen. Wir brauchen sie wie frische Luft. Es ist wichtig jemanden zu haben, den man spät in der Nacht anrufen kann, um ihm zu sagen, dass alles **schief geht**. Es gibt Momente, in denen wir nervös, ängstlich oder sehr betroffen sind. Dann brauchen wir ein Gefühl, dass uns jemand ganz nahe ist. Wir fühlen uns dann sofort besser.*

*Meine Freundin kenne ich von der Geburt an. Wir haben in derselben Strasse gewohnt, dieselbe Grundschule und dasselbe Gymnasium besucht. Wir haben dieselbe Musik gehört und alle wichtigen Erfahrungen zusammen gemacht. Wir haben auch eine gemeinsame Leidenschaft: das Ski fahren. Heute kann ich zweifellos sagen, dass uns eine tiefe Freundschaft verbindet. Hoffentlich wird sie **von der Wiege bis zum Grabe** dauern.*

Es ist gut einen wahren Freund zu haben und es ist ganz einfach. Man muss nur zuhören lernen und die anderen Menschen so nehmen wie sie sind und nicht nach Fehlern oder Schwächen suchen.

■ Wörter und Wendungen

sorgen für – troszczyć się, dbać
die Tätigkeit, -en – aktywność, czynność

geduldig – cierpliwy

zuverlässig – niezawodny, godny zaufania

das Vertrauen – zaufanie

die Beziehung, -en – stosunek

gesellschaftlich – społeczny, towarzyski

die Stellung, -en – stanowisko, pozycja

die Zeitknappheit, -en – brak czasu

anrufen – telefonować

schief gehen – nie udać się, nie powieść

ängstlich – lękliwy, tchórzliwy

die Erfahrung, -en – doświadczenie

von der Wiege bis zum Grabe

– od kołyski do grobowej deski

■ Tłumaczenie

Co rozumiesz pod pojęciem przyjaźń?

Co znaczy przyjaźń? Jak ważna jest ona w dzisiejszych czasach? Przyjaźń to znaczy o kogoś się troszczyć, kogoś znać, cieszyć się kimś i być dla kogoś obecnym. To jest czynność, która uszczęśliwia. W przyjaźni trzeba być cierpliwym, niezawodnym i tolerancyjnym. Zaufanie też jest bardzo ważne. Przyjaciele powinni dobrze się ze sobą czuć i pomagać sobie wzajemnie, kiedy to tylko możliwe.

W dzisiejszych czasach stosunki międzyludzkie są mniej lub bardziej bezosobowe, ludzie żyją bardziej obok siebie niż ze sobą. Nie można powiedzieć, że przyjaźń jest najwyższym celem w życiu.

Chociaż żyjemy w bardzo szybkim tempie i brak czasu nie jest nam obcy, większość z nas nie może sobie wyobrazić życia bez przyjaźni. Potrzebujemy jej jak świeżego powietrza. To bardzo ważne, żeby mieć kogoś, do kogo można zadzwonić późno w nocy i powiedzieć, że wszystko się nie układa. Są takie chwile, w których jesteśmy nerwowi, niespokojni lub bardzo dotknięci. Wtedy potrzebujemy odczucia, że mamy kogoś bliskiego. Natychmiast czujemy się lepiej.

Moją przyjaciółkę znam od urodzenia. Mieszkałyśmy na tej samej ulicy, chodziłyśmy do tej samej podstawówki i do tego samego gimnazjum. Słuchałyśmy tej samej muzyki i zbierałyśmy razem wszystkie ważne doświadczenia. Mamy również wspólną pasję: jazdę na nartach. Dziś bez wątplenia mogę powiedzieć, że łączy nas głęboka przyjaźń. Miejmy nadzieję, że będzie ona trwać od kołyski do grobowej deski.

Dobrze jest mieć prawdziwego przyjaciela i jest to całkiem proste. Wystarczy nauczyć się słuchać i przyjmować innych ludzi takimi, jacy są i nie doszukiwać się w nich błędów czy słabości.

■ Komentarz

Warto wpleść w tekst kilka wyrażen idiomatycznych. Nie chodzi oczywiście o umieszczanie tego typu zwrotów w każdym zdaniu, jednakże umiejętne ich zastosowanie czyni tekst bardziej płynnym i interesującym. Przykłady z tekstu to „schiefe gehen” (nie udać się, nie powieść) oraz „von der Wiege bis zum Grabe” (od kołyski do grobowej deski).

1.2 Rozprawka

■ Dobrze i źle strony życia na wsi i w mieście.

Wo möchtest du lieber wohnen, in der Stadt oder auf dem Lande?

Noch vor kurzem träumte jeder von einer Wohnung in der Stadt. Ohne Kühe, Pferde, Wiesen, Tante-Emma Laden rund um die Ecke, weit weg von neugierigen Nachbarn. In der Stadt konzentriert sich doch das Leben. Wir haben die Freiheit, zwischen Kino, Oper, Theater auswählen zu können. Hier gibt es die besten Schulen, die interessantesten Stellenangebote, Restaurants, wo man chinesische, türkische, italienische Küche genießen kann. Hier kann man leben wie man will. Eine Großstadt verschafft Anonymität. Die Stadt bietet mehr Möglichkeiten in allen Lebensbereichen. Das Leben in einer Großstadt bringt auch viel Stress, Lärm, Hektik und schnelles Tempo mit sich. Nicht alle halten das aus.

Viele Menschen ziehen aufs Land um. Hier fühlen sie sich geborgen und schöpfen Kraft aus der Natur. Hier kann man zu Fuß gehen, frische Luft einatmen, sich gesund ernähren.

Felder und Wiesen sind in der Nähe und die Kinder wissen, wie eine Kuh aussieht. Das Leben auf dem Lande ist ruhiger, billiger und menschenfreundlicher. Man bleibt nicht mehr so anonym. Nur hier gibt ein Wirt die Hand, wenn man zum Essen kommt und das ist ein sehr schönes Gefühl.

Das Leben auf dem Lande ist jedoch nicht immer schön und es ist auch keine heile Welt. Auch hier gibt es Probleme und Konflikte. Viele Menschen haben keine Arbeit. Ein Theater- oder Konzertbesuch kommt nicht in Frage, und es gibt hier keine Boutiquen mit Trend-Klamotten. Das Leben hat seinen eigenen Rhythmus, und dieser Rhythmus scheint manchmal unerträglich zu sein. Aus diesem Grund wollen viele weg aus diesem Paradies.

Das Leben in der Stadt hat genauso seine Nach- und Vorteile wie das Leben auf dem Lande. Jeder muss selbst entscheiden, wo er wohnen will. Überall kann man ein erfülltes und interessantes Leben führen.

■ Wörter und Wendungen

der Kuh, -e – krowa

das Pferd, -e – koń

die Wiese, -n – łąka

neugierig – ciekawski

das Stellenangebot, -e – oferta pracy

genießen – rozkoszować się

der Lärm – hałas, zgiełk

aushalten – wytrzymywać, znosić

geborgen – bezpieczny

schöpfen – czerpać

heil – zdrowy

nicht in Frage kommen – nie wchodzić
w rachubę

die Klamotten – ciuchy

unerträglich – nie do zniesienia

■ Tłumaczenie

Gdzie wolałbyś mieszkać – w mieście czy na wsi?

Jeszcze do niedawna każdy marzył o mieszkaniu w mieście. Bez krów, koni, łąk, sklepiku cioci Emmy tuż za rogiem, z dala od ciekawskich sąsiadów.

To przecież w mieście koncentruje się życie. Mamy możliwość wyboru pomiędzy kinem, operą, teatrem. Tutaj są najlepsze szkoły, najciekawsze oferty pracy, restauracje, w których można rozkoszować się chińską, turecką, włoską kuchnią. Tu można żyć tak, jak się chce. Duże miasto daje anonimowość i więcej możliwości we wszystkich dziedzinach życia.

Jednak życie w wielkim mieście niesie również ze sobą stres, hałas i szybkie tempo. Nie wszyscy to wytrzymują.

Wiele osób przeprowadza się na wieś. Tutaj czują się bezpieczni i czerpią siły z przyrody. Tutaj można chodzić na piechotę, wdychać świeże powietrze, zdrowo się odżywiać.

Pola i łąki są w pobliżu, a dzieci wiedzą jak wygląda krowa. Życie na wsi jest spokojniejsze, tańsze i bardziej przyjazne człowiekowi. Już się nie jest tak anonimowym. Tylko tutaj gospodarz podaje rękę, gdy przychodzimy coś zjeść - i to jest bardzo miłe uczucie. Życie na wsi nie zawsze jednak jest takie piękne i zdrowe. Również tu są problemy i konflikty. Ludzie nie mają pracy. Wizyta w teatrze czy na koncercie podczas weekendu jest wykluczona i nie ma butików z modnymi ciuchami.

Życie toczy się swoim rytmem i ten rytm staje się czasem nie do zniesienia. Z tego powodu wielu ucieka z tego rajku.

Życie w mieście, tak jak życie na wsi, ma swoje dobre i złe strony. Każdy sam musi zdecydować, gdzie chce mieszkać. Wszędzie można wieść spełnione i interesujące życie.

■ Komentarz

Rozprawka to jedna z trudniejszych pod względem konstrukcji form wypowiedzi. Podstawowym celem rozprawki jest próba rozwiązania problemu zawartego w temacie poprzez ukazanie rozważań, refleksji i toku myślenia. Najpierw przedstawiamy problem wynikający z tematu oraz związane z nim wątpliwości, nasuwające się pytania. Następnie przedstawiamy argumentację, która lepiej uświadomi istotę problemu.

1.3 Rozprawka

■ Napisz, jaką rolę odgrywa zdrowe odżywianie?

Gesunde Ernährung. Essen oder nicht essen?

Was bedeutet: gesund essen?

Gesunde Ernährung sollte vor allem abwechslungsreich, vitaminreich und frisch sein. **Man sollte** viel frisches Obst und Gemüse essen, Vollkornprodukte wie Haferflocken, Schwarzbrot oder Vollkornnudeln und viele Milchprodukte.

Empfehlenswert sind Fisch und Sojaprodukte. Man sollte so oft wie möglich Mineralwasser oder Tee trinken, mindestens 1 – 1,5 Liter pro Tag. Regelmäßig (5-mal am Tag) essen, viel trinken, wenig Alkohol, keine Süßigkeiten, das raten uns die Ernährungsexperten. Das alles in die Tat umzusetzen ist gar nicht so einfach.

In der Woche haben wir keine Zeit. Viele von uns essen den ganzen Tag lang gar nichts. Erst abends setzen wir uns an den Tisch und wir essen alles was uns schmeckt, meistens zu viel und zu schnell.

Kalorienreiche, süße oder gebratene Speisen schmecken viel besser als fettarme Produkte, machen aber auch dick. Und wir leben in einer superkritischen Gesellschaft, in der ein Schlankeitswahn herrscht. Nur eine Traumfigur ist in. Ein dicker Chef wirkt nicht überzeugend. Sein Übergewicht beweist, dass es ihm an einem starken Willen fehlt.

Alle wollen schön, schlank und fit sein. Vor allem Frauen quälen sich mit Schlankeitskuren. Das führt ganz oft, besonders bei den jungen Mädchen, zu Essstörungen wie Magersucht oder Bulimie.

Am wichtigsten ist es, beim Essen wie bei allem, Maß und Vernunft zu halten. Wer gesund isst, der lebt länger. Gesunde Ernährung ist nicht alles, **eine wichtige Rolle spielen** auch Bewegung und eine optimistische Einstellung zur Welt.

■ Wörter und Wendungen

die Ernährung – odżywianie

abwechslungsreich- – urozmaicony

frisch – świeży

(die) Vollkornprodukte – produkty pełnoziarniste

empfehlenswert – godny polecenia

mager – chudy

die Süßigkeiten – słodycze

umsetzen – przestawić

die Schlankeitswahn – mania odchudzania

überzeugend – przekonywujący

das Übergewicht – nadwaga

beweisen – udowadniać

die Schlankeitskur, -en – kuracja odchudzająca

die Bewegung, -en – ruch

Einstellung zur Welt – nastawienie do świata

■ Tłumaczenie

Zdrowe odżywianie. Jeść czy nie jeść?

Co znaczy: zdrowo jeść?

Zdrowe pożywienie powinno być przede wszystkim różnorodne, bogate w witaminy i świeże. Powinno się jeść dużo owoców i warzyw, produkty pełnoziarniste takie jak płatki owsiane, chleb razowy czy makaron z mąki razowej i dużo produktów mlecznych.

Godne polecenia są ryby i produkty z soi. Wodę mineralną lub herbatę powinno się pić tak często jak to tylko możliwe, przynajmniej 1 – 1,5 litra dziennie.

Jeść regularnie (pięć razy dziennie), dużo pić, nie jeść słodczy, pić mało alkoholu – radzą nam eksperci od żywienia. Wcielenie tego wszystkiego w życie wcale nie jest takie proste.

W tygodniu nie mamy czasu. Wielu z nas cały dzień nic nie je. Dopiero wieczorem zasiadamy do stołu i jemy wszystko, co nam smakuje, najczęściej za dużo i za szybko.

Kaloryczne, słodkie, smażone potrawy smakują o wiele lepiej niż nie zawierające tłuszczu produkty, ale tuczą. Żyjemy w bardzo krytycznym wobec siebie społeczeństwie, w którym panuje mania odchudzania. Tylko idealna figura jest w modzie. Gruby szef nie jest przekonujący. Jego nadwaga świadczy o braku silnej woli.

Wszyscy chcą być piękni, szczupli i sprawni. Przede wszystkim kobiety zamezczają się kuracjami odchudzającymi. Prowadzi to bardzo często, szczególnie u młodych dziewczyn, do problemów z jedzeniem takich jak anoreksja czy bulimia.

W jedzeniu, jak we wszystkim, najważniejszy jest umiar i zdrowy rozsądek. Kto się zdrowo odżywia, ten żyje dłużej. Zdrowe odżywianie to nie wszystko. Ważną rolę odgrywają ruch i optymistyczne nastawienie do świata.

■ Komentarz

Pisząc rozprawkę używaj zwrotów podkreślających przyjęty tok rozumowania, np. „man sollte” (powinno się), „empfehlenswert sind” (godne polecenia są), „am wichtigsten ist” (najważniejsze jest). Zadbaj o poprawność i estetykę zapisu.

1.4 Rozprawka

■ Co ma wpływ na zachowanie człowieka?

Symbole, Reize und Signale

Menschen lachen und weinen, essen und trinken, schlafen, rennen, streiten und lieben sich. Die Frage, warum sie das tun, scheint naiv zu sein. Sie tun es eben. Das ist ganz natürlich und bedarf keiner weiteren Erklärungen. Wer trotzdem nach Erklärungen sucht, findet bald heraus, dass es sich um eine Abfolge von Reizen und Reaktionen handelt. Mein Magen ist leer, ich bin hungrig und esse. Ich bin müde und schlafe ein. Ich habe es eilig und renne. Ich verletze mich, spüre Schmerzen und weine. Jeder von uns kennt solche Situationen aus eigener Erfahrung. Aber genauso häufig sind es indirekte Reize. Andere lachen, ich lache mit. Ich sehe jemanden essen und bekomme Hunger. Mein Gegenüber im Zug gähnt, und ich werde müde. Meine Freunde trinken, und ich trinke mit, ohne eigentlich Durst zu haben.

Symbole und Signale gehören zu den Verständigungsmitteln des Menschen. Was ein Lächeln bedeutet oder eine geballte Faust, wissen wir aufgrund angeborener Mechanismen. Die Verkehrszeichen oder chemische Formeln müssen dagegen oft mühsam erlernt werden.

Was bestimmt unser Verhalten? Sind es angeborene, instinktive Fähigkeiten, die uns überleben lassen, oder kommen wir als „tabula rasa“ auf die Welt, als „unbeschriebenes Blatt“? Was beeinflusst uns? Unsere Familie? Die Schule? Die Gesellschaft? Ein Mensch ist allen Definitionen nach weniger ein „Natur“ als ein „Kultur“ – Wesen. Sein Verhalten wird von den Erwartungen bestimmt.

Man kann menschliches Verhalten sicher nicht als Mechanismus beschreiben, in dem bestimmte Reize bestimmte Reaktionen hervorrufen.

■ Wörter und Wendungen

sich streiten – kłócić się
die Abfolge, -n – kolejność
der Reiz, -e – bodziec
sich verletzen – skaleczyć się, zranić
spüren – odczuwać
der Schmerz, -en – ból
weinen – płakać
die Erfahrung, -en – doświadczenie
gähnen – ziewać
das Lächeln – uśmiech

geballte Faust – zaciśnięta pięść
angeboren – wrodzony
das Verkehrszeichen, - – znak drogowy
mühsam – z trudem
bestimmen – określać
das Verhalten – zachowanie
die Fähigkeit, en – uzdolnienie, zdolność
das Wesen, - – istota
hervorrufen – wywoływać

■ Tłumaczenie

Symbole, bodźce i sygnały

Ludzie śmieją się i płaczą, jedzą i piją, śpią, biegają, kłócą się i kochają. Pytanie dlaczego to robią, wydaje się naiwne. Po prostu robią to. To jest całkiem naturalne i nie wymaga żadnych dalszych wyjaśnień. Kto jednak poszukuje wyjaśnień, dowiaduje się, że chodzi o kolejność bodźców i reakcji. Mój żołądek jest pusty, jestem głodny i jem. Jestem zmęczony i zasypiam. Śpieszę się i biegnę. Skaleczyłem się, odczuwam ból i płaczę. Każdy z nas zna takie sytuacje z własnego doświadczenia. Ale tak samo częste są bodźce pośrednie. Inni śmieją się, ja też się śmieję. Widzę kogoś, kto je i staje się głodny. Ktoś naprzeciwno w pociągu ziewa i ja staję się zmęczony. Moi przyjaciele piją i ja piję z nimi, chociaż właściwie nie odczuwam pragnienia.

Symbole i sygnały należą do środków porozumiewania się człowieka. Co oznacza uśmiech albo zaciśnięta pięść, wiemy na podstawie wrodzonych mechanizmów. Natomiast znaków drogowych czy wzorów chemicznych musimy się mozolnie wyuczyć.

Co określa nasze zachowanie? Czy są to wrodzone, instynktowne umiejętności, które pozwalają nam przeżyć, czy przychodzimy na świat jako „tabula rasa” jako „nie zapisana karta?” Co wywiera na nas wpływ? Nasza rodzina? Szkoła? Społeczeństwo? Człowiek według wszelkich teorii jest w większym stopniu istotą ukształtowaną przez kulturę niż przez naturę.

Jego zachowanie określają oczekiwania. Z pewnością nie można ludzkiego zachowania opisać jako mechanizmu, w którym określone bodźce wywołują określone reakcje.

■ Komentarz

Podstawowym celem rozprawki jest zbliżenie się do problemu zawartego w temacie lub próba jego rozwiązania poprzez ukazanie rozważań, refleksji i toku myślenia. Zadanie piszącego, to uzasadnienie słuszności prezentowanych rozważań.